

Maj 2020

LIST OTWARTY DO KOMISJI EUROPEJSKIEJ W KWESTII COVID-19 I ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

*Szanowna Pani Wiceprezydent Dubravka Šuica i Věra Jourová
Szanowne Członkinie i Członkowie Komisji Nicolas Schmit, Helena Dalli i Stella Kyriakides*

Wyrażamy podziękowania za konstruktywną dyskusję na wysokim szczeblu na temat wpływu zagrożenia zdrowia publicznego COVID-19 na świadczenia socjalne, która miała miejsce z Państwa udziałem 22 kwietnia 2020 roku. Pozwalamy sobie na odniesienie się do określonych punktów follow-up mając na uwadze przekazanie konstruktywnej wymiany zdań i dostarczenie konkretnych wyników dla milionów osób korzystających z i odpowiedzialnych za świadczenia socjalne w Europie.

Zwracamy się do Komisji Europejskiej o podjęcie pilnych działań mających na celu promowanie dostępu do świadczeń socjalnych dla milionów osób potrzebujących wsparcia podczas trwania pandemii COVID-19. Pośród szeregu sugestii proponujemy utworzenie Funduszu Rezerwowego w zakresie Świadczeń Socjalnych. Zwracamy się również z prośbą, aby Europejski Plan Naprawczy ukierunkowany był na wspieranie najbardziej bezbronnych osób w naszych społeczeństwach. Doszliśmy do tego wniosku mając na uwadze fakt, że istniejące działania i inicjatywy europejskie są skuteczne w przypadku populacji ogólnej, jednak nie dotyczą i nie osiągają w sposób skuteczny kwestii świadczeń socjalnych i osób z grupy najwyższego ryzyka w czasie kryzysu.

Podczas naszej wymiany zdań naświetliliśmy główny wpływ obecnego kryzysu na kwestię zabezpieczenia świadczeń socjalnych w przypadku osób starszych, osób niepełnosprawnych, bezdomnych, zagrożonych ubóstwem, osób posiadających agresywnych partnerów lub członków rodziny, bezbronne dzieci, ludzi młodych, uchodźców oraz osób ubiegających się o azyl, jak również osób z uzależnieniami. Sektor Świadczeń Socjalnych reprezentowany jest ponadto przez ponad 200.000 organizacji typu not-for-profit, organizacji publicznych i prywatnych w całej Europie zatrudniających [11 milionów profesjonalistów w Europie \(niemal 5% całkowitej siły roboczej w Europie\)](#) oraz miliony wolontariuszy. Świadczenia socjalne umożliwiają milionom osób w Europie jak również ich rodzinom dostęp do korzystania z praw człowieka i do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, włączając w to zatrudnienie, jak podkreślił to Europejski Filar Praw Społecznych.

Kwestia Świadczeń Socjalnych jest i pozostaje bezustannie pod silnym wpływem pandemii COVID -19. Przede wszystkim [najnowsze dane](#) wskazują na to, że istotny odsetek zgonów spowodowanych wirusem COVID-19 dotyczy osób mieszkających w całodobowych placówkach, w szczególności w ośrodkach opiekuńczych, a szczególnie w domach opieki dla osób starszych. Zweryfikowany wskaźnik zakażeń i skala infekcji również wydaje się budzić znaczny niepokój.

Mimo ostatnio stwierdzonej tendencji spadkowej, miliony osób starszych, osoby niepełnosprawne, oraz inne w dalszym ciągu stanowią grupę bardzo wysokiego ryzyka infekcji. Mamy na uwadze brak zainteresowania ze strony polityków wobec osób przebywających na stałe w instytucjach opieki oraz profesjonalistów ich wspierających. Ilustruje to fakt, że w wielu krajach i jednych i drugich nie uwzględniono w kategoriach priorytetowych w zakresie osobistego wyposażenia ochronnego, jak i w kwestii przeprowadzania testów.

Ta alarmująca sytuacja stanowi tylko część całej historii, której ofiarami są miliony ludzi i ich rodziny pozbawione możliwości uzyskania dostępu do usług opiekuńczych i wsparcia poza domem, z których zwykle korzystają. [10 000 podstawowych usług osobistych](#), takich jak opieka domowa, opieka dzienna, opieka zastępcza i pomoc w nagłych wypadkach, musiała zostać zamknięta lub przeniesiona online, w dużej mierze z powodu braku wsparcia politycznego dla tych podstawowych usług społecznych przed kryzysem i podczas niego. Mimo godnej uwagi poprawy w zakresie wsparcia świadczonego za pośrednictwem narzędzi on-line, pozostałe, niezaspokojone potrzeby w kwestii świadczeń socjalnych, w ogromnym stopniu destabilizują życie milionów osób i ich opiekunów rodzinnych, jak również wpływa to destrukcyjnie na ciągłość działań dostawców usług socjalnych i 11 milionów miejsc pracy, które są z tym związane.

Coraz bardziej oczywisty staje się fakt, że wpływ socjalny i społeczny spowodowany tym kryzysem potrwą dłużej niż sam kryzys zdrowotny i że wiele tego rodzaju świadczeń i miejsc pracy zagrożonych jest komplikacjami natury ekonomicznej. Osłabi to potencjał Unii Europejskiej w zmaganiu się z wyzwaniami natury społecznej związanymi z COVID-19, lecz również będzie miało wpływ na wcześniej istniejące wyzwania i inicjatywy takie jak zmiany demograficzne i wdrożenie Europejskiego Filaru Praw Socjalnych jak również Konwencję Narodów Zjednoczonych w Kwestii Praw Osób Niepełnosprawnych.

To powiedziawszy, można podjąć szereg kluczowych działań mających na celu zagwarantowanie tego, aby szkodliwy wpływ społeczno-socjalny tego kryzysu był rozłożony w czasie. Punktem wyjścia jest postrzeganie świadczeń socjalnych - w ich pełnym zróżnicowaniu - jako kluczowych na równych zasadach w porównaniu z innymi świadczeniami, takimi jak nasze systemy opieki zdrowotnej. Oznacza to zagwarantowanie tego, by specyficzne wymogi i potrzeby związane ze świadczeniami socjalnymi stanowiły priorytet w obecnych działaniach w zakresie naprawy gospodarczej oraz w działaniach długoterminowych.

W konsekwencji oznacza to podjęcie działań proaktywnych w następujących zakresach:

- 1) Uznanie za priorytet dostępu do sprzętu ochronnego, testów i szczepionek w służbach społecznych;
- 2) Zagwarantowanie ciągłości świadczenia usług poprzez odpowiednie finansowanie i zatrudnienie; i
- 3) Zapewnienie władzom krajowym konkretnych porad - poprzez mapy drogowe i wytyczne - w celu zapewnienia pełnego uwzględnienia roli i potrzeb usług socjalnych, ich specjalistów i osób korzystających z takich usług w środkach reagowania kryzysowego, transformacji, naprawy i działań następczych podjęte przez władze publiczne.

Konieczne są działania europejskie w celu koordynacji i wspierania działań na szczeblu krajowym i lokalnym. W tym aspekcie z zadowoleniem przyjmujemy inicjatywy europejskie, przyjmujemy dotychczasowe [inicjatywy europejskie](#) wspierające zdrowie publiczne, przedsiębiorstwa i miejsca pracy.

Jednakowoż, mając na uwadze ostatnie 2 tygodnie niewiele jest dowodów na istnienie działań ze strony Unii Europejskiej przynoszących korzyści w zakresie usług socjalnych w terenie.

Informacje zwrotne od lokalnych interesariuszy informują nas, że:

- Pomimo Państwa wysiłków, tzw. [Coronavirus Response Investment Initiative](#) (CRII i CRII+) nie dociera jeszcze do sektora usług socjalnych.
- [Unijny instrument wsparcia w sytuacjach kryzysowych dla sektora opieki zdrowotnej](#) został opracowany, aby zaspokoić bezpośrednie potrzeby równie obciążonego systemu opieki

szpitalnej i opieki medycznej. Obecnie nie jest ukierunkowany na wspieranie świadczeń socjalnych.

- Wspólna [europejska mapa drogowa na rzecz zniesienia środków ograniczających COVID-19](#) stanowi, że „najbardziej wrażliwe grupy powinny być chronione na dłuższy czas”; nie zawiera jednak elementów wskazujących na to, jak można to zrobić w praktyce, przy jednoczesnym poszanowaniu indywidualnych praw człowieka, członków grup najbardziej wrażliwych oraz uznaniu wpływu takiej „ochrony” na samych ludzi, ich opiekunów i wspierających ich profesjonalistów.
- [Wytyczne Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy](#) w zakresie powrotu pracowników i dostosowania miejsc pracy w czasie COVID-19 stanowią użyteczny wkład, ale niekoniecznie ukierunkowany na unikalny charakter znacznej części pracy w zakresie opieki socjalno-społecznej, co wymaga - niemal z samej definicji - ścisłego kontaktu z osobami korzystającymi z tego rodzaju świadczeń.

Krótko mówiąc, istnieje niewiele dowodów na inicjatywy ze strony Unii Europejskiej, których celem byłoby wsparcie świadczeń socjalnych w celu zagwarantowania jednakowej opieki i wsparcia milionów osób na całym kontynencie podczas trwania pandemii COVID-19 (pomijając wcześniej istniejące działania, na przykład: Europejski Fundusz Socjalny, który od lat wspiera jakość świadczeń socjalnych).

Parlament Europejski wezwał Komisję Europejską i państwa członkowskie do [priorytetowego potraktowania najbardziej narażonych obywateli](#) i wdrożenia działań mających na celu łagodzenie skutków kryzysu dla tej grupy. Naszym zdaniem obecne środki - choć pozytywne dla ogółu społeczeństwa - nie są w stanie zaspokoić potrzeb socjalnych słabszych obywateli.

Biorąc to pod uwagę, prosimy o opracowanie trzystopniowego podejścia do ukierunkowanej europejskiej odpowiedzi na kryzys usług społecznych w całej Europie:

- 1) Działania krótkoterminowe: Komisja Europejska powinna bezzwłocznie powołać Fundusz Rezerwowy, w celu zagwarantowania szybkiego dostępu do bardzo potrzebnego systemu finansowania (koszty dodatkowe, budowanie socjalnego wyposażenia ochronnego, zagwarantowanie opartej na prawach człowieka odpowiedniej reakcji wobec wszelkich ograniczeń etc.). Należy tego dokonać na podobnej zasadzie i w podobny sposób, jak to miało i ma miejsce w przypadku Funduszu Rezerwowego dla Sektora Opieki Zdrowotnej.
- 2) W zakresie strategii średniookresowej Komisja Europejska powinna zagwarantować to, by świadczenia socjalne oraz miliony osób, które z nich korzystają stały się absolutnym priorytetem w odpowiedzi ze strony Unii Europejskiej. Aby to osiągnąć, Unia Europejska musi:
 - Zagwarantować, by Europejski Plan Odnowy skupił się na środkach i działaniach ukierunkowanych na wspieranie najbardziej podatnych, bezbronnych osób oraz tych, którzy nimi się opiekują i ich wspierają włączając w te działania specyficzne alokacje budżetowe w celu uściślenia i sprecyzowania kwestii świadczeń socjalnych.
 - Zagwarantować finansową alokację budżetową w wieloletniej perspektywie, w celu zapewnienia dostępu do wysokiej jakości usług z zakresu świadczeń socjalnych zgodnie z Zasadami Europejskiego Filaru Praw Społecznych; w szczególności poprzez ponowne wzmocnienie Europejskiego Funduszu Socjalnego i wypracowanie wytycznych gwarantujących fundusze, które zostaną wykorzystane w celu wspierania świadczeń socjalnych wysokiej jakości.
 - Dostarczyć krajom członkowskim wytyczne dotyczące takich kwestii jak: w jaki sposób zagwarantować, by prawa grup szczególnie odczuwających skutki kryzysu były

respektowane, włączając w to zagwarantowanie świadczeń socjalnych wysokiej jakości na kolejnych etapach wobec pandemii COVID-19.

- 3) W dłuższej perspektywie Komisja Europejska powinna uwzględnić komunikację na szczeblu europejskim w kwestii świadczeń socjalnych określając jednocześnie zróżnicowane środki wsparcia ze strony Unii Europejskiej w zakresie odnowy świadczeń socjalnych mających związek z kryzysem COVID-19 i w zakresie wsparcia wdrażania Europejskiego Filaru Praw Społecznych.

Te trzy wymienione kroki będą musiały przejść długą drogę ukazując tym samym, że Unia Europejska uznaje istniejący kryzys związany ze świadczeniami socjalnymi wobec milionów ludzi w Europie i dąży do wzmocnienia reakcji poprzez dawanie przykładu, wspieranie działań państw członkowskich, a także ochronę i wzmocnienie pozycji osób najbardziej zagrożonych w trakcie pandemii COVID-19 i po jej zakończeniu.

Jesteśmy dostępni, aby omówić te punkty bardziej szczegółowo.

Luk Zelderloo
Secretary General

Maria Nyman
Secretary General

Debuquois Patrick
President

Jiri Horecky
President

Heather Roy
Secretary General

Laura Jones
Secretary General

Jan Willem Goudriaan
Secretary General

Alfonso Lara Montero
Chief Executive

Freek Spinnewijn
Director

Gregor Tomschizek
President

Freek Spinnewijn
President

Laura de Bonfils
Social Policy Coordinator

Przetłumaczono na zlecenie Koalicji z [Open Letter to the European Commission on Social Services COVID-19](#).